

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/16733

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1503

03 Aralık 2010

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-16733)

013392

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 23.11.2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-26675 sayılı yazısı.

Mersin Milletvekili Sayın Ali Rıza ÖZTÜRK'ün, tarafıma tevcih ettiği 7/16733 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği : Bilgi :
TBMM Bşk. Başbakanlık

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ RIZA ÖZTÜRK'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/16733)**

Soru 1:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti arasında Türkiye Cumhuriyetinde Akkuyu sahasında bir nükleer güç santralinin tesisine ve işletimine dair işbirliğine ilişkin anlaşmanın, 3/3 maddesinin 2. cümlesi “..Türkiye Cumhuriyetinde Nükleer Yakıt Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletimi de dahil olmak üzere Nükleer Yakıt Döngüsü hakkındaki işbirliği ve teknoloji transferi taraflarca mutabakata varılacak ayrı koşullar çerçevesinde yürütülecektir..” şeklindedir. Bu çerçevede;

- Sözleşme 3/3. maddesinde belirtilen nükleer yakıt üretim tesislerinin kurulması ve işletilmesi konusunda taraflarca varılacak mutabakat koşulları nelerdir?

Cevap 1:

Anlaşmanın 3.3 maddesinde nükleer yakıt üretimi de dahil olmak üzere yakıt çevrimi konusundaki faaliyetlerin Rus ve Türk tarafının yapacağı görüşmeler sonucunda ortaya çıkacak mutabakata göre yürütüleceği belirtilmektedir. Bu görüşmeler henüz tamamlanmamış olup, tamamlandığında ayrıntılar açıklanabilecektir.

Soru 2:

Anlaşmada “Nükleer Yakıt Üretim tesisi” ifadesinden kastedilen husus, “ Nükleer Yakıt Zenginleştirme Tesisidir mi?” Değilse kastedilen nedir?

Cevap 2:

“Nükleer yakıt” anlaşma kapsamında “tam kontrol çubuğu ve yakıt demetleri halindeki nükleer yakıt” olarak tanımlanmıştır. “Nükleer yakıt üretim tesisi” uranyum ve diğer malzemelerin fabrikasyonu ile nükleer yakıt elemanlarının üretildiği fabrikasyon tesisini ifade etmektedir. “Nükleer yakıt zenginleştirme tesisi” olarak ifade edilen bir tesis bulunmamaktadır. Zenginleştirme tesisi ya da uranyum zenginleştirme tesisi olarak adlandırılan tesisler yakıt çevriminin bir parçası olabilmekle birlikte doğrudan nükleer yakıt üretim tesisi değildir.

Soru 3:

Anlaşmadaki “..Türkiye Cumhuriyetinde Nükleer Yakıt Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletimi de dahil olmak üzere nükleer yakıt döngüsü hakkındaki işbirliği ve teknoloji transferi taraflarca mutabakata varılacak ayrı koşullar çerçevesinde yürütülecektir..” ifadesi, 30 Temmuz 2010 tarihli ve 27657 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Nükleer Yakıt Çevrim Tesisleri İçin Özel İlkeler Yönetmeliği” hükümleri birlikte değerlendirildiğinde;

Rusya, Türkiye’de Nükleer Santralin dışında bir de Nükleer Yakıt Zenginleştirme Tesisini mi kuracaktır? Kurulacaksa bu tesis; nerede ve ne zaman kurulacaktır? Kurulacak Nükleer Yakıt Zenginleştirme Tesisinin sahibi ve işleteni kim olacaktır? Bu tesisin kapasitesi ne olacaktır?

Cevap 3:

Nükleer yakıt tesisinin kurulması ile ilgili koşullar böyle bir tesise ihtiyaç duyulması halinde Rus tarafı ile ayrıca görüşülecektir. Mevcut durumda yer, kapasite, tesisin işletilmesi ve sahiplenilmesi ile ilgili herhangi bir plan bulunmamaktadır.

Soru 7:

Alım garantisi dışında bırakılan bu elektrik enerjisi, nükleer yakıt zenginleştirme tesislerinin elektrik enerjisini karşılamak için kullanılmayacaksa; Rusya, alım garantisi kapsamı dışında bırakılan bu elektrik enerjisini ne yapacaktır? Üretim maliyeti çok yüksek olduğu için fiyatı yüksek olacağı açık olan bu elektrik enerjisini Rusya serbest piyasada kime ve nasıl satacaktır?

Cevap 7:

TETAŞ Genel Müdürlüğü ile Proje Şirketi arasında "Elektrik Satın Alma Anlaşması" henüz imzalanmamıştır. Söz konusu anlaşma'da, dört ünite olarak tesis edilecek olan nükleer güç santralında üretilmesi planlanan elektriğin 1. ve 2. Ünitelerin %70'ine, 3. ve 4. Ünitelerin %30'una tekabül eden sabit miktarlarının her bir güç ünitesinin ticari işletmeye alınma tarihinden itibaren 15 yıl boyunca TETAŞ tarafından satın alınacağına dair hüküm bulunmaktadır. Üretilecek elektriğin kalan bölümü serbest piyasa şartlarında yürürlükte bulunan mevzuata göre değerlendirilecektir.

Soru 8:

Uluslararası anlaşmalara göre en fazla %20'ye kadar zenginleştirilmesine izin verilen Uranyum-235'in; anlaşmanın Md. 15.2.3 bendindeki "iş bu anlaşma kapsamında alınan nükleer maddeler, ekipmanlar, nükleer olmayan özel maddeler ve bunlarla ilgili teknolojiler ve bunlara ilaveten bunlardan veya bunların kullanımı sonucu üretilen nükleer ve nükleer olmayan özel maddeler ve ekipmanlar; ancak öncesinde diğer tarafın verdiği yazılı onay üzerine, iş bu maddenin şartları altında, alıcı taraf devletin hükümlerinden başka bir ülkeye ihraç edilebilir, yeniden ihraç edilebilir veya aktarabilir " hükmü gereğince herhangi bir ülkeye Rusya'nın isteği üzerine ihraç edilebileceği açıktır. Bu maddenin, ülkemizin komşusu olan ve tüm dünyaca endişe ile izlenen İran'a ihracı söz konusu olursa; anlaşmanın 15/2.3 maddesi hükmü uyarınca ülkemiz, bu duruma itiraz edemeyecektir. Bu durumda; İran özelinde veya diğer ülkeler dikkate alındığında bu durumun, ülkemize karşı getireceği ulusal ve uluslararası tepkiler ve jeopolitik yükümlülükler dikkate alınmış mıdır? Bu hususta alınan önlemler nelerdir?

Cevap 8:

Madde ile kastedilen Türkiye'nin anlaşma ile elde ettiği nükleer madde ve teknolojileri üçüncü taraflara Rusya'nın izni olmadan transfer edemeyeceğidir. Rusya'nın isteği üzerine Türkiye'nin başka bir ülkeye nükleer madde ya da teknoloji göndermesi söz konusu değildir. Ayrıca, Türkiye'den nükleer madde ya da teknoloji ihracatı söz konusu olduğunda mevzuatımız gereği Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan izin alınması gereklidir.

Sorular 4, 5, 6, 9:

- Elektrik Enerjisi üreten nükleer santrallerin yakıtı için %4 oranında Uranyum-235 zenginleştirilmesi yapılabilen nükleer yakıt zenginleştirme tesislerinde; tıbbi amaçlı izotop üretimi için gerekli olan %20 oranında, nükleer silah ve askeri teknolojide kullanılan yakıt için %20-%90 arasındaki oranında Uranyum-235 zenginleştirmesinin de yapılabileceğini dikkate alan Batı ülkelerin kamuoyundaki, Türkiye ile Rusya arasında nükleer silah üretimi konusunda gizli bir anlaşmanın olduğu yönündeki iddialar doğru mudur? Bu tesislerde; Uranyum-235 oranı, %20'nin de üzerine çıkılarak nükleer silahlarda kullanılacak uranyum yakıtı üretilmesi mi düşünülmektedir? Bu tesislerde, nükleer silah mı üretilecektir?

- Dünya'daki en büyük ihracatçı ülke olan Kanada, Belçika ve Hollanda'daki tesislerin modernizasyon-bakım-onarım çalışmaları nedeniyle yaklaşık 6 yıldır faaliyetlerinin durduğu, üreticilerinden Fransa ve İngiltere'nin ise iç ve dış piyasaya yönelik üretim yapmasına rağmen yetersiz kaldığı için dünyada %20 uranyum içeren tıbbi amaçlı yakıt ihtiyacının arttığı nedenle dikkate alındığında; ülkemizde kurulacak bu tesiste tıbbi amaçlı üretilecek olan Uranyum-235'in büyük kazanç getirecek bir faaliyet olduğu açıktır. Bu nedenle %4'e kadar Uranyum-235 yakıtının zenginleştirilmesi planlanan bu yakıt zenginleştirme tesislerinde; tıbbi amaçlı izotop üretimi için gerekli olan %20 oranında Uranyum-235 zenginleştirilmesi yapılacağı iddiaları doğru mudur? Böylece nükleer tıp teknolojisinin ihtiyacı olan dünya yakıt piyasasına girmek mi amaçlanmaktadır?

- Anlaşmada üretilecek elektrik enerjinin yarısı, alım garantisi kapsamında iken yarısı garanti kapsamı dışında olup Rusya'ya satma hakkı tanınmıştır. Bu durumda kurulacak nükleer yakıt zenginleştirme tesisinin faaliyeti için gerekli elektrik enerjisi, Rusya'ya satma hakkı verilen 3 ve 4 no'lu reaktörlerin üretiminden mi karşılanacaktır? Son iki reaktörün üreteceği elektrik enerjisinin alım garantisi dışında bırakılmasının gerçek nedeni; yapılacak nükleer yakıt zenginleştirme tesislerine elektrik enerjisi sağlamak mıdır?

- Ülkemizde kurulacak nükleer santral yakıtı için kurulacak yakıt zenginleştirme tesislerinde; nükleer tıp'ın ihtiyacı olan %20 oranında ve nükleer silahlarda kullanılacak %90 oranındaki uranyum zenginleştirilmesi yapılmasının önüne nasıl geçilecektir?

Cevaplar 4, 5, 6, 9:

Zenginleştirme tesisi kurulması ile ilgili bir plan bulunmamaktadır.